

Motion

1975/76:1289

av herr Olsson i Stockholm m. fl.
om förbud mot epoxiplastprodukter

Epoxiplast framställs av epoxiharts och en härdare. Både flytande (låg molekylär) epoxiharts och härdare, särskilt alifatiska polyaminer, kan även efter en relativt kort expositionstid framkalla allergiskt eksem. Denna egenskap finns även hos reaktiva lösningsmedel. Epoxiplast är ett av de mest allergiframkallande ämnen som används industriellt. Den som en gång förvärvat allergi behåller denna hela livet.

Epoxiprodukter förekommer dels som lösningsmedelsbaserade, dels som vattenbaserade. De först nämnda klassas enligt YSAM-systemet (YSAM = yrkeshygieniska samarbetskommittén för märkning av färgprodukter) som 1, 2 eller 3 beroende på vilka lösningsmedel de innehåller och halten av dessa. De senare klassas emellertid som 0 på grund av att de ej innehåller lösningsmedel. Denna klassning kan inge användaren en falsk bild av riskerna vid arbete med detta material, eftersom risken för kontaktallergi kan vara lika stor som för andra epoxiplaster.

Helt uthärdad epoxiplast, som tillverkats med exakt rätta proportioner mellan harts och härdare, medför inga hälsorisker.

På grund av epoxiplasternas goda egenskaper har epoxiprodukter fått en starkt ökad användning inom byggnadsindustrin och används för en rad olika ändamål, t. ex. i målarfärger och spackel, som fuktspärrar, till fogfria golv, som tätningsmaterial för betong, som lim för betong och stenmaterial, som sätt- och fogbruk för keramiska plattor.

Med anledning av den särskilda risk som är förbunden vid arbete med ovan nämnda produkter har också rigorösa skyddsföreskrifter utfärdats. Trots att särskilda skyddsföreskrifter lämnats för arbeten med ifrågavarande materialer synes det i praktiken i det närmaste omöjligt att skydda sig mot hudkontakt med epoximaterialen vid arbeten på s. k. rörliga arbetsplatser, t. ex. byggnadsarbetsplatserna.

Ett flertal fackliga organisationer har vid olika tillfällen uttalat som sin egen mening att ett generellt förbud mot epoximaterial med det snaraste bör införas. Detta har man naturligtvis gjort mot den bakgrunden att organisationernas egna medlemmar, vilka tvingats arbeta med dessa produkter, upplevt sin arbetsmiljösituation som oacceptabel. Här kan exempelvis nämnas ett uttalande som Målaretan antog under 1975, vari man säger bl. a. följande: "Vid användandet av epoxifärgen har yrkesinspektionen utfärdat preliminära anvisningar, som innebär att färgen inte får komma i kontakt med huden. Då det är omöjligt att undvika färg på huden, kräver vi att epoxifärgen, som innebär en stor hälsorisk för oss, skall förbjudas." Uttalande

i liknande riktning har också gjorts av Byggettan.

Eftersom det visat sig att man inte har lyckats undvika skadeverkningar av materialet trots att nya och särskilt rigorösa anvisningar utfärdats vid användandet av epoxiprodukter på exempelvis byggnadsarbetsplatser, talar de vunna erfarenheterna för att ett förbud mot användning av materialet på rörliga arbetsplatser måste utfärdas.

Enligt arbetarskyddsstyrelsens förslag till nya anvisningar får epoxiprodukter inte användas om tillfredsställande resultat kan uppnås med mindre hälsofarlig produkt. Vidare skriver arbetarskyddsstyrelsen att samråd skall äga rum med arbetstagarparten redan på planeringsstadiet i de fall epoxiprodukter eventuellt skall användas.

När det gäller rörliga arbetsplatser, t. ex. byggnadsarbetsplatser, är ju förhållandet ofta det att vid planeringen av arbetsplatserna är de som skall utföra arbetet inte ens anställda i företaget. Det nuvarande upphandlings-systemet inom byggbranschen fungerar på ett sådant sätt att det omöjliggör det omtalade samrådsförfarandet.

En av avsikterna med de nya anvisningarna torde vara att söka begränsa användningsområdet för epoxiprodukter. Dock har i det sammanhanget nämnts att man kan tänka sig en användning av epoxi på hårt belastade golv, t. ex. i slakterier, storkök eller liknande.

Enligt vår mening återspeglar detta resonemang en alltför inbjudande attityd för ett användande av epoxi på områden där det i dag redan finns acceptabla ersättningsprodukter. Även om man i en del fall tvingas att med tätare mellanrum upprepa behandling av sina objekt, torde detta vara att föredra framför att utsätta arbetare för hälsorisker i arbetslivet.

Vid ett förbud på rörliga arbetsplatser kan behov av dispens uppstå. En sådan bestämmelse måste tillämpas med största restriktivitet, och två förutsättningar måste ovillkorligen uppfyllas: för det första att arbetet kan genomföras utan risk för arbetarna och för det andra att epoximaterialet inte går att ersätta med annan produkt. Ett exempel på när dispens skulle kunna beviljas är målning av strålningsutsatta delar i ett kärnkraftverk. Däremot bör inte golv i storkök eller slakterier kunna komma i fråga.

Med hänvisning till det anförda föreslås
att riksdagen uttalar sig för att i arbetarskyddslagen införa bestämmelse om förbud mot användning av epoxiprodukter på rörliga arbetsplatser samt hos regeringen hemställer om utarbetande av förslag häröver.

Stockholm den 26 januari 1976

SUNE OLSSON (vpk)

i Stockholm

LARS-OVE HAGBERG (vpk)

i Borlänge

KARL HALLGREN (vpk)

i Kristianstad

LARS WERNER (vpk)

i Tyresö

PER ISRAELSSON (vpk)